

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Університет бізнесу та технологій, Грузія
Університетський коледж бізнесу, Албанія
Будапештський університет технологій
та економіки, Угорщина
Познанський економічний університет, Польща

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Київ, 27 березня 2024 року)

Київ 2024

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Університет бізнесу та технологій, Грузія
Університетський коледж бізнесу, Албанія
Будапештський університет технологій
та економіки, Угорщина
Познанський економічний університет, Польща**

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ
В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
ВИКЛИКІВ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

(Київ, 27 березня 2024 року)

**TRANSFORMATION OF ACCOUNTING
AND REPORTING IN THE FACE
OF SOCIO-ECONOMIC CHALLENGES**

**PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

(Kyiv, March 27, 2024)

Київ 2024

<i>Кривда Артем</i> ВІДОБРАЖЕННЯ ВПЛИВІВ ТА НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФІЧНИХ ПОДІЙ У ЗВІТНОСТІ КОРПОРАЦІЙ	137
<i>Кузнецова Світлана</i> ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ: ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЗА МСФЗ.....	140
<i>Майданик Єгор</i> ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ У ЗВІТНІСТЬ СТАХОВОЇ ГАЛУЗІ.....	142
<i>Маначинська Юлія</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В АКТУАРНУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПІДХІД	145
<i>Поліщук Костянтин</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	149
<i>Проскура Владислав</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ.....	152
<i>Пушенко Діана</i> ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ	155
<i>Розгоні Вікторія, Гладкий Наталія</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ	158
<i>Ромашко Ольга</i> ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА МСФЗ.....	159
<i>Федотова Євгенія</i> ACCOUNTING FOR GOVERNMENT GRANTS UNDER IFRS	162
<i>Фоменко Валерія</i> ВИБІР СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ-ПІДПРИЄМЦЯМИ.....	166

4. Про страхування. Закон України від 18 лист.2021 р. №1909-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення 15.03.2024р.)

5. МСФЗ 17 Страхові контракти. *Фонд МСФЗ*. 2017. С.1 – 88. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS17%20ukr_AN.pdf (дата звернення 16.03.2024р.)

6. І.Таран. МСФЗ – фундаментальна зміна обліку страхових контрактів та нове джерело значних облікових суджень. *Практика МСФЗ* від 30 січ. 2023р. №1. URL: <https://ibuhgalter.net/ru/material/1444/28022> (дата звернення 16.03.2024р.)

7.Огляд небанківського фінансового сектору. *Національний банк України*.URL:<https://bank.gov.ua/ua/news/all/pidtrimannya-diyalnosti-nadavachiv-nebankivskih-finansovih-poslug> (дата звернення 18.03.2024 р.)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В АКТУАРНУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПІДХІД

МАНАЧИНСЬКА Юлія,

*канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету*

Євроїнтеграційний курс України спонукає потребу в цілковитій комплексній трансформації існуючих підходів до системи управління бізнесом задля його повноцінного віновлення після війни.

Досвід країн ЄС свідчить, що відбудова економіки після війни повинна базуватися на масштабних дієвих заходів та потужному фінансуванні й всебічній підтримці таких процесів. Наша держава потребує значних інвестицій, як у повоєнне відновлення вітчизняних господарських структур так й розвиток цифрової економіки в цілому.

Традиційна подвійна бухгалтерія та актуарна облікова парадигма, як один із її підвидів, в світлі цифрової економіки ініціює на рівні теорії появу нових видів обліку. Зокрема, актуарний облік сприяє розширенню традиційного методичного інструментарію подвійного (2D) запису до третього виміру (3D), з відкриттям 3D-рахунків сили, а також складанням актуарної звітності в 5D, зокрема остання спрямована на реального та потенційного закордонного інвестора чи іншого постачальника капіталу, оскільки створює імідж інвестиційної при-

важливості суб'єкта господарювання. Саме тому потребує розкриття склад основних форм актуарної звітності та аспекти її трансформації з традиційної фінансової.

Зокрема до складу актуарної звітності доцільно включати: Актуарний звіт про фінансовий стан (Актуарний баланс), форму №1-а, Актуарний звіт про фінансові результати (Актуарний звіт про сукупний дохід), форму №2-а, Актуарний звіт про рух грошових коштів (Актуарний баланс руху грошових коштів), форму №3-а, Актуарний звіт про зміни у власному капіталі, форму №4-а та Актуарний звіт про силовий імпульс капіталу (3D-ARCIR).

Структура 5D-актуарного звіту про фінансовий стан кардинально відрізняється від структури традиційного Балансу (Звіту про фінансовий стан), яка регламентована НП(С)БО. Зокрема, 5D-Актуарний баланс складається двох частин, кожна з яких налічує по три розділи: I. «Операційні активи»; II «Операційні зобов'язання»; III «Чисті операційні активи», та відповідно друга частина містить такі розділи, як: I. «Фінансові активи»; II «Фінансові зобов'язання»; III. «Чисті фінансові зобов'язання»; IV. «Власний капітал».

Французький вчений Ж. Рішар трактує актуарний облік, як облік в цілях оцінки підприємства, в умовах його продажу, як цілісного майнового комплексу (ЦМК) та наводить ґрунтовну методикау складання актуарного балансу. На думку вченого такий облік потребує використання специфічних методів оцінки [1].

Методика трансформації 3D-Балансу (Звіту про фінансовий стан) в 5D-актуарний баланс потребує нагальної регламентації на законодавчому рівні в Україні, а відповідно перелік Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, на нашу думку, слід доповнити окремим НП(С)БО 3 «Актуарна фінансова звітність», детальна структура Проєкту якого була розглянута нами у попередніх наших дослідженнях.

Результати використання операційних та фінансових активів та зобов'язань знаходять відображення в Актуарному звіті про фінансові результати (Актуарному звіті про сукупний дохід) (Форма №2-а), який розкриває результати використання операційних та фінансових активів та зобов'язань на надавати розрахунок сукупного фінансового результату (сукупного прибутку чи збитку) за звітний період по операційній та фінансовій діяльності. Складання форми №2-а може бути здійснене шляхом трансформації традиційного Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) шляхом виконання наступних двох кроків:

1) в актуарному звіті про фінансові результати включаються фінансові результати, які віднесені безпосередньо на рахунки обліку власного капіталу та відображені у Звіті про зміни у власному капіталі;

2) всі статті доходів і витрат перегруповуються по операційній та фінансовій діяльності та визначається чистий фінансовий результат (ЧФР) по кожному із цих двох видів діяльності, а також сукупний прибуток в цілому по сільськогосподарському підприємстві [2].

Підготовлений таким чином Актуарний звіт про фінансові результати (Актуарний звіт про сукупний дохід) (Форма №2-а) містить всі дані, які необхідні для виокремлення у складі кінцевого фінансового результату показників сукупного операційного прибутку та чистих фінансових доходів (витрат), які передбачені динамічним бухгалтерським рівнянням актуарного обліку.

Актуарний звіт про фінансовий стан (форма №1-а) та Актуарний звіт про сукупний прибуток (форма №2-а) містять всі відомості, які необхідні для розрахунку величини *вільного грошового потоку непрямим методом* та складання Актуарного балансу руху грошових коштів (форма №3-а). Актуарний баланс руху грошових коштів має вагоме значення для *менеджерів*, так як його дані мажуть використовуватися для обчислення економічної вартості підприємства, аналізу ліквідності, фінансового планування, бюджетування та інших цілей [2].

В умовах активного ринку капіталу надзвичайно важливе місце в системі актуарної звітності належить Актуарному звіту про зміни у власному капіталі, тип. Форма №4-а. В актуарному звіті про зміни у власному капіталі інформація про розрахунок величини власного капіталу на початок та на кінець звітного періоду наводиться окремо, а процедура його складання налічує два етапи:

1) в актуарному звіті про зміни у власному капіталі включаються фінансові результати, віднесені безпосередньо на рахунки обліку власного капіталу та відображені у звіті про зміни у власному капіталі;

2) усі статті доходів та витрат перегруповуються по операційній та фінансовій діяльності і визначається чистий фінансовий результат за кожним із цих двох видів діяльності, а також сукупний прибуток в цілому по підприємству.

Актуарний управлінський Звіт про силовий імпульс капіталу (3D-ARCIR), ми пропонуємо застосовувати, як додатковий управлінський звіт до комплексу актуарної звітності для визначення силового потенціалу підприємств України та підвищення їх інвестиційної привабливості.

В систему бухгалтерського обліку поняття «імпульс» було введено для відображення темпів змін капіталу, фінансового результату, доходів та витрат [3]. Відповідно методичний інструмент у формі Звіту про силовий імпульс капіталу (3D-ARCIR) здатен задовольнити інформаційні потреби інвесторів щодо перспективного силового потенціалу підприємств, від утримання інструментів власного капіталу. Зокрема Розділ II «Імпульс» 3D-ARCIR містить детальну інформацію про імпульс впливу на капітал результативних показників діяльності підприємства, Розділ III «Сила» акумулює в собі інформацію про приріст капіталу та фінансовий результат із врахуванням впливу імпульсів на роботу.

Насамкінець слід зазначити, що – актуарна облікова парадигма створює не лише необхідне перспективне наповнення звітних форм про майбутній потенціал розвитку бізнесу, але й створює раціональний алгоритм для розподілу прибутку й дивідендів, базуючись на чистій приведеній вартості майбутніх грошових потоків, що слугує раціональним алгоритмом при врегулюванні агентських протиріч.

Список використаних джерел

1. Richard, J. (2005). The concept of fair value in French and German accounting regulations from 1673 to 1914 and its consequences for the interpretation of the stages of development of capitalist accounting. *Critical Perspectives on Accounting*. Vol. 6. 12 – 55.
2. Penman, S. (2007). *Financial Statement Analysis and Security Valuation*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill/ Irwin, 241.
3. Ijiri, Yu. (1967). The foundation of Accounting Measurement, Englewood Cliffs. New Jersey, 227–243.